

**Силабус навчальної дисципліни
«УКРАЇНОЗНАВСТВО»**

Галузь знань: 23 Соціальна робота

Спеціальність: 231 Соціальна робота

Освітня програма: Соціальна робота

Рівень вищої освіти: початковий (короткий)

Курс: 2

Семестр: 4

Факультет	Факультет соціальної та психологічної освіти
Кафедра	Української літератури, українознавства та методик їх навчання
Викладач(-и)	ПІБ: Осіпенко Наталія Сергіївна Посада: доцент кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання E-mail: n.s.osipenko@udpu.edu.ua
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.dls.udpu.edu.ua/course/view.php?id=2103
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна обов'язкового компонента
Загальний обсяг дисципліни: кредити ЄКТС / години	4 кредити 120 год.
Обсяг дисципліни (години) та види занять	Денна форма: лекції (30 год.), практичні (30 год.), самостійна робота (60 год.) Заочна форма: лекції (6 год.), практичні (8 год.), самостійна робота (106 год.)
Політика дисципліни	Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Відвідування занять обов'язкове. Заохочення здобувачів вищої освіти до творчої діяльності. Опанування народного ремесництва як ефективного засобу соціальної роботи (вишивка, іграшкарство тощо).
Що будемо вивчати?	Основні народознавчі терміни та поняття; етногенез і формування української народності і нації; духовну культуру нашого народу: світогляд та духовні цінності, знання, громадський побут і звичаєвість, родинну обрядовість українців; матеріальну культуру українців: основні та допоміжні галузі господарства і заняття населення України, домашні помисли і ремесла, поселення і житло, народний одяг, харчування; способи організації теоретичної та практичної роботи (фіксації, аналізу, класифікації, оформлення, систематизації) збирання усної народної творчості; проблеми виникнення і формування українського етносу, його матеріальної і духовної культури; прослідкувати всі етапи формування національної свідомості й національної ідеї українців; аналізувати наукові доробки вчених; здійснювати записи фольклорних творів (укладати програму-запитальник, спілкуватися з респондентами на побутовому рівні, вести бесіду слухати співрозмовника).
Чому це треба вивчати?	Мета курсу – ознайомлення студентів з етногенетичними процесами на території України, історичним досвідом її націє- та державотворення, етнографічним районуванням і етнічним складом, ментальністю,

	характером, антропологічними особливостями, своєрідними рисами традиційної народної культури; формування в них фахових компетентностей.
Яких результатів можна досягнути?	Вільно спілкуватися усно і письмово державною мовою з професійних питань. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.
Як можна використати набуті знання та уміння?	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Здатність і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку соціальної групи і громади.
Зміст дисципліни	Українознавство як наука і навчальна дисципліна. Історія українознавчої науки. Етногенез і націогенез українців. Етнографічне районування України та її етнічний склад. Феномен України. Національний характер і ментальність українців. Світоглядні уявлення та вірування, релігія, народні знання українців. Календарна обрядовість українців: зміст, ритуально-міфологічна основа. Сімейна обрядовість українців. Народна музична культура українців. Народні ремесла та промисли українців. Символіка ремісничих виробів. Види декоративно-прикладного мистецтва українців, їх семіотичний зміст. Традиційне народне вбрання українців і його символіка. Народна архітектура українців. Символіка народного житла. Організація польових досліджень із фольклору. Методика польової роботи з фольклору.
Обов'язкові завдання	Здобувач початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти має виконувати практичні, самостійні завдання, модульний та підсумковий контролю, ІНДЗ.
Міждисциплінарні зв'язки	Педагогіка, культурологія, психологія, соціологія, історія України.
Інформаційне забезпечення (з репозитарію, фонду бібліотеки УДПУ та ін.)	1. Етнопедагогічні дослідження: історія, досвід, перспективи: навчальний посібник / Авт. колектив: І. Г. Терешко, Л. І. Йовенко, В. С. Калабська. Умань: ФПО Жовтий О.О., 2015. 260 с. 2. Основи народознавства : навчальний посібник / укл. І. Терешко, В. Гончарук. 2-ге вид. Умань : Видавничо-поліграфічний центр «Візаві» (Видавець «Сочінський»), 2014. 347 с. 3. Сивачук Н. П. Український дитячий фольклор : Навчально-методичний комплекс для магістрантів філологічних факультетів. Умань : ФПО Жовтий О. О., 2016. 224 с. 4. Сивачук Н. Український дитячий фольклор: Підручник. К. : Деміур, 2003. 288 с. 5. Стельмахович М. Українське дитинознавство. К., 1992. 29 с. 6. Стельмахович М.Г. Українська родинна педагогіка : Навчальний

	посібник. К.: ІСДО, 1996. 288 с. 7. Українознавство : навчальний посібник / укл. Терешко І. Г., Гончарук В. А., Йовенко Л. І. 2-ге вид. Умань : «АЛМІ», 2017. 265 с. 8. Українське дитинознавство : навчальний посібник / укл. Йовенко Л. І. Умань : «АЛМІ», 2011. 160 с. 9. Українське народознавство / укл. І. Терешко, В. Гончарук. Умань : «АЛМІ», 2011. 344 с. 10. Український дитячий фольклор. Критичні матеріали : Хрестоматія / Уклад. Н. Сивачук, О. Циганок. Умань : ФОП Жовтий О. О., 2016. 227 с.
Поточний контроль	Виконання практичних, самостійних завдань і модульних контрольних робіт, ІНДЗ.
Підсумковий контроль	залік

**Силабус навчальної дисципліни
«УКРАЇНОЗНАВСТВО»**

Галузь знань: 23 Соціальна робота
 Спеціальність: 231 Соціальна робота
 Освітня програма: Соціальна робота
 Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
 Курс: 1
 Семестр: 1

Факультет	Факультет соціальної та психологічної освіти
Кафедра	Української літератури, українознавства та методик їх навчання
Викладач(-и)	ПІБ: Осіпенко Наталія Сергіївна Посада: доцент кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання E-mail: n.s.osipenko@udpu.edu.ua
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.dls.udpu.edu.ua/course/view.php?id=5507
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна обов'язкового компонента
Загальний обсяг дисципліни: кредити ЄКТС / години	3 кредити 90 год.
Обсяг дисципліни (години) та види занять	Денна форма: лекції (22 год.), практичні (24 год.), самостійна робота (44 год.) Заочна форма: лекції (8 год.), практичні (8 год.), самостійна робота (74 год.)
Політика дисципліни	Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Відвідування занять обов'язкове. Заохочення здобувачів вищої освіти до творчої діяльності. Опанування народного ремесництва як ефективного засобу соціальної роботи (вишивка, іграшкарство тощо).
Що будемо вивчати?	Основні народознавчі терміни та поняття; етногенез і формування української народності і нації; духовну культуру нашого народу: світогляд та духовні цінності, знання, громадський побут і звичаєвість, родинну обрядовість українців; матеріальну культуру українців: основні та допоміжні галузі господарства і заняття населення України, домашні помисли і ремесла, поселення і житло, народний одяг, харчування; способи організації теоретичної та практичної роботи (фіксації, аналізу, класифікації, оформлення, систематизації) збирання усної народної творчості; проблеми виникнення і формування українського етносу, його матеріальної і духовної культури; прослідкувати всі етапи формування національної свідомості й національної ідеї українців; аналізувати наукові доробки вчених; здійснювати записи фольклорних творів (укладати програму-запитальник, спілкуватися з респондентами на побутовому рівні, вести бесіду слухати співрозмовника).
Чому це треба вивчати?	Мета курсу – ознайомлення студентів з етногенетичними процесами на території України, історичним досвідом її націє- та державотворення, етнографічним районуванням і етнічним складом, ментальністю,

	характером, антропологічними особливостями, своєрідними рисами традиційної народної культури; формування в них фахових компетентностей.
Яких результатів можна досягнути?	Вільно спілкуватися усно і письмово державною мовою з професійних питань. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.
Як можна використати набуті знання та уміння?	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Здатність і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку соціальної групи і громади.
Зміст дисципліни	Українознавство як наука і навчальна дисципліна. Історія українознавчої науки. Етногенез і націогенез українців. Етнографічне районування України та її етнічний склад. Феномен України. Національний характер і ментальність українців. Світоглядні уявлення та вірування, релігія, народні знання українців. Календарна обрядовість українців: зміст, ритуально-міфологічна основа. Сімейна обрядовість українців. Народна музична культура українців. Народні ремесла та промисли українців. Символіка ремісничих виробів. Види декоративно-прикладного мистецтва українців, їх семіотичний зміст. Традиційне народне вбрання українців і його символіка. Народна архітектура українців. Символіка народного житла. Організація польових досліджень із фольклору. Методика польової роботи з фольклору.
Обов'язкові завдання	Здобувач початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти має виконувати практичні, самостійні завдання, модульний та підсумковий контролю, ІНДЗ.
Міждисциплінарні зв'язки	Педагогіка, культурологія, психологія, соціологія, історія України.
Інформаційне забезпечення (з репозитарію, фонду бібліотеки УДПУ та ін.)	1. Етнопедагогічні дослідження: історія, досвід, перспективи: навчальний посібник / Авт. колектив: І. Г. Терешко, Л. І. Йовенко, В. С. Калабська. Умань: ФПО Жовтий О.О., 2015. 260 с. 2. Основи народознавства : навчальний посібник / укл. І. Терешко, В. Гончарук. 2-ге вид. Умань : Видавничо-поліграфічний центр «Візаві» (Видавець «Сочінський»), 2014. 347 с. 3. Сивачук Н. П. Український дитячий фольклор : Навчально-методичний комплекс для магістрантів філологічних факультетів. Умань : ФПО Жовтий О. О., 2016. 224 с. 4. Сивачук Н. Український дитячий фольклор: Підручник. К. : Деміур, 2003. 288 с. 5. Стельмахович М. Українське дитинознавство. К., 1992. 29 с. 6. Стельмахович М.Г. Українська родинна педагогіка : Навчальний

	посібник. К.: ІСДО, 1996. 288 с. 7. Українознавство : навчальний посібник / укл. Терешко І. Г., Гончарук В. А., Йовенко Л. І. 2-ге вид. Умань : «АЛМІ», 2017. 265 с. 8. Українське дитинознавство : навчальний посібник / укл. Йовенко Л. І. Умань : «АЛМІ», 2011. 160 с. 9. Українське народознавство / укл. І. Терешко, В. Гончарук. Умань : «АЛМІ», 2011. 344 с. 10. Український дитячий фольклор. Критичні матеріали : Хрестоматія / Уклад. Н. Сивачук, О. Циганок. Умань : ФОП Жовтий О. О., 2016. 227 с.
Поточний контроль	Виконання практичних, самостійних завдань і модульних контрольних робіт, ІНДЗ.
Підсумковий контроль	залік

Розробник

Осіпенко Наталія Сергіївна

